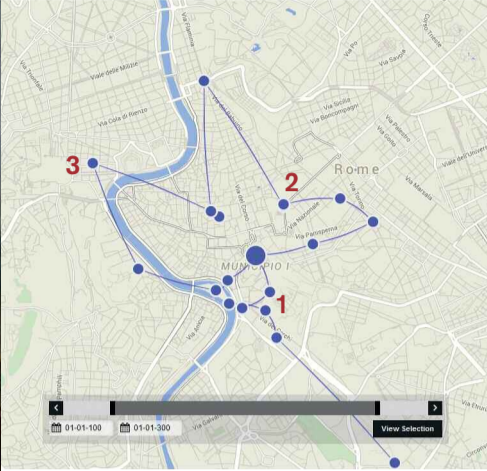
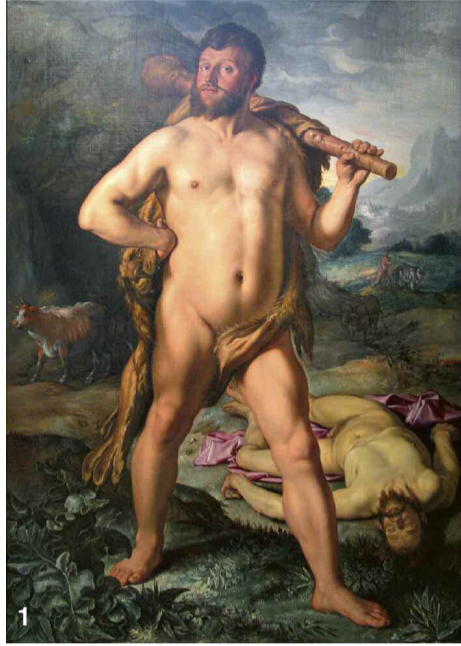
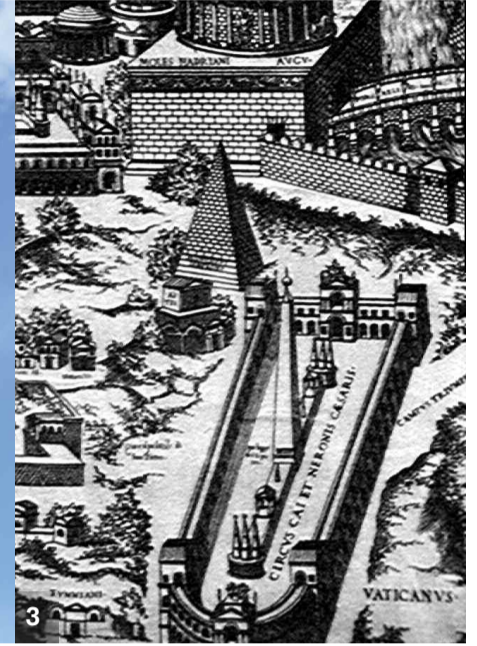

Latiniste De Beer zet literair Rome op de kaart

Wandel mee door e-Rome

Rome-wandeling van Carthaagse gezanten in een gedicht van Francesco Petrarca (1304-1378), in de genoemde Nodegoat omgeving
credits Susanna de Beer & Nodegoat

De stad Rome spreekt al eeuwenlang tot de verbeelding van dichters en andere kunstenaars. Maak kennis met het werk van Susanna de Beer en wandel mee door e-Rome.

Kahliya Ronde

Susanna de Beer is gespecialiseerd in Latijnse poëzie uit de Renaissance. De stad Rome was in die tijd een favoriet onderwerp voor poëzie. “De gigantische antieke Romeinse ruïnes lokten bijvoorbeeld bewondering en treurnis uit, terwijl andere gedichten de wederopbouw van de stad door de Pausen prezen of hun decadente levensstijl bekritiseerden. Alle gedichten ontlenen hun overtuigingskracht aan het gebruik van stereotypen, die worden belichaamd door bepaalde personen, verhalen of monumenten uit de Romeinse Oudheid.” Denk bijvoorbeeld aan het Colosseum als symbool van

de grootsheid van het Romeinse rijk, of keizer Caligula als voorbeeld van moreel verval. Dichters zetten hun woorden kracht bij door te verwijzen naar de klassieke Latijnse literatuur, waarin deze Rome-beelden hun oorsprong vinden.

Digitale annotaties

Voor haar project ‘Mapping Visions of Rome’ verzamelt Susanna de Beer Latijnse gedichten over Rome. In de digitale omgeving node-

goat.net annoteert ze deze aan de hand van terugkerende stereotypen en literaire verwijzingen. “Zo kun je zien welke dichters naar bijvoorbeeld het Colosseum, keizer Caligula of Vergilius verwijzen en onderzoeken welke rol deze verwijzingen spelen in hun Rome-beeld. Door monumenten geografische coördinaten mee te geven, kun je bijvoorbeeld een literaire wandeling op de kaart volgen. Daarnaast kun je op zoek gaan naar geografische of chronologische trends: zo was de Romeinse decadentie tijdens de Reformatie een bijzonder populair thema in Noord-Europa.”

Verbinding tussen projecten

Het project biedt veel aanknopingspunten voor interdisciplinaire samenwerking. “Rome-beelden vinden we immers ook in andere tijden, andere talen of in de beeldende kunst. Denk bijvoorbeeld aan de prachtige Romeinse tekeningen van Maarten van Heemskerck, of de Franse sonnetten van Joachim Du Bellay.” Om een ‘digitale’ verbinding tussen verschillende projecten mogelijk te maken, is het

gebruik van standaarden en ‘linked open data’ cruciaal. “Met dat doel heb ik de workshop e-Rome georganiseerd, waarin rond de twintig wetenschappers met projecten gerelateerd aan Rome, variërend van ‘computational Latin stylistics’ tot virtueel erfgoed, en van iconografische classificatie systemen tot collecties van antiquarische teksten, hun best-practices hebben uitgewisseld.”

Buiten de eigen grens

Een eerste resultaat hiervan is de portal ‘Digital Roman Heritage’, waarin de diverse projecten worden geïntroduceerd. Daarnaast wordt er momenteel een standaard ontwikkeld om naar Romeinse monumenten te verwijzen, waardoor meerdere projecten direct aan elkaar kunnen worden gelinkt. “Uiteindelijk hoop ik dat onderzoekers op die manier vaker buiten de grenzen van hun eigen vakgebied zullen kijken en daarmee meer recht zullen doen aan het veelzijdige gebruik van het Rome-beeld door de eeuwen heen”.
digitalromanheritage.com

Dr. Susanna de Beer

Dr. Susanna de Beer is Universitair Docent Latijn aan de Universiteit Leiden. In 2014/15 is zij Fellow aan het Netherlands Institute for Advanced Study (NIAS-KNAW), waar ook de workshop e-Rome plaatsvond. Haar project ‘Mapping Visions of Rome’ is geboren als onderzoeksomgeving binnen haar huidige VENI-onderzoek dat het strategische gebruik van Rome-beelden in de Latijnse poëzie uit de Renaissance onderzoekt.

Digitale technieken niet meer weg te denken

Digital History als trading zone

Hoe adopteren historici digitale technieken voor hun onderzoek, en hoe verandert dit de geschiedkundige praktijk? Deze vraag ligt ten grondslag aan mijn promotieonderzoek naar Digital History.

Max Kemman

Door de digitalisering en groeiende hoeveelheden *digital-born* materiaal zijn digitale technieken niet meer weg te denken uit de geesteswetenschappen. Aangezien technieken ontwikkeld door computerwetenschappers of programmeurs zo onderdeel gaan vormen van de praktijk van historici, kunnen we stellen dat er sprake is van methodologische interdisciplinariteit. Dit kunnen we ook zien als een interactie tussen twee verschillende epistemische culturen, die van geschiedenis en die van de informatica, hetgeen ik wil onderzoeken met het model van trading zones. Dit model gaat uit van een interactie die lokaal (bijvoorbeeld in een project, of bij een di-

recte samenwerking) kan worden onderhandeld, ook al zijn er sterke verschillen op globaal niveau. Aangezien dit een interactie is die langdurig plaats zal vinden en de verwachting bestaat dat digitale technieken alleen maar belangrijker zullen worden voor de geschiedkunde, is de vraag in hoeverre acculturatie zal plaatsvinden – en of er op lokaal niveau veranderingen in de ene cultuur plaatsvinden door contact met de andere cultuur. Wordt een lokale beoefening van (digitale) geschiedenis een mengelmoes van informatica en geschiedenis, of blijven het twee strikt gescheiden culturen? En is dit proces volledig vrijwillig, of zien historici zich gedwongen praktijken uit de informatica over te nemen omdat het de informatici zijn die bepalen hoe een bepaalde techniek werkt?

Observaties en interviews

Dit soort vragen wil ik onderzoeken middels een etnografisch onderzoek, bestaande uit observaties en interviews met historici en

informatici. Daarbij wil ik interviews, die ik afneem in Noordwest-Europa en de VS, combineren met gedetailleerde casestudies in de Benelux. Met name van interesse zijn situaties van Digital History-onderzoeksprojecten en zogenaamde DH-labs. Dit laatste zal ook gebeuren bij de Universiteit van Luxemburg, waar ik samen met Andreas Fickers en anderen bezig ben om een DH-lab in te richten. Vanaf zomer 2015 kunnen we hier experimenteren met hardware en software voor onderzoek en onderwijs.

Belang eHumanities

Het belang van dit onderzoek voor de eHumanities is tweeledig. Ten eerste zal het leiden tot een beschrijving van de geschiedkundige praktijk en een begrip hoe digitale methoden hier in passen. Ten tweede hoop ik dat door deze inzichten digitale technieken kunnen worden ontwikkeld die gebruiksvriendelijk zijn en passen in de cultuur van historici.

Max Kemman: “historici en informatici kunnen meewerken aan mijn onderzoek” foto Milo van de Pol

Historisch onderzoek

Max Kemman is PhD candidate aan de Universiteit van Luxemburg bij de vakgroep Geschiedenis, onder begeleiding van Andreas Fickers. Hij doet historisch onderzoek.

Bent u als historicus of informaticus betrokken bij digital onderzoeksprojecten voor historisch onderzoek, of gebruikt u als historicus digitale methoden in uw onderzoek, en heeft u **tijd voor een interview** via e-mail, skype, of face-to-face, doe dan mee aan zijn onderzoek.

Meedoen en/of op de hoogte blijven?
maxkemman.nl, max.kemman@uni.lu
en @MaxKemman.